FIL-PRIM'AWLA TAL-QORTI ĊIVILI

(Sede Kostituzzjonali)

IMĦALLEF

ONOR. JOSEPH R. MICALLEF LL.D.

ILLUM, il-Ħamis, 8 ta' Novembru, 2018

Kawża Numru 6 (Kost.)
Rik. Nru. 59/17JRM

Michael **PESA**

vs

DIRETTUR GĦAD-DIPARTIMENT GĦAL *STANDARDS* FIL-ĦARSIEN SOĊJALI u Avukat Ġenerali

Il-Qorti:

Rat ir-rikors imressaq minn Michael Pesa fit-28 ta' Lulju, 2017, li bih u għar-raġunijiet hemm imsemmija talab li din il-Qorti ssib (a) li l-proċeduri għall-infurzar f'Malta ta' sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Appell tal-Belġju fis-6 ta' Settembru, 2013 (Rif. 2013/JR/80) kif adottati mill-Qorti Ċivili (Sezzjoni tal-Familja) b'degriet tagħha tat-8 ta' Novembru, 2016, jiksrulu l-jedd fundamentali tiegħu għal smigħ xieraq kif imħares bl-artikolu 6 tal-Konvenzjoni għall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u tal-Libertajiet

Fundamentali (aktar 'il quddiem imsejħa "il-Konvenzjoni") u bl-artikolu 37 tal-Kostituzzjoni tar-Repubblika ta' Malta (aktar 'il quddiem imsejħa "il-Kostituzzjoni"); u (b) tipprovdi rimedju, magħdud il-ħlas ta' kumpens xieraq, flimkien ma' dawk il-provvedimenti l-oħra kollha li l-Qorti tħoss li huma xierqa;

Rat id-degriet tagħha tas-17 ta' Awwissu, 2017, li bih ordnat notifika lill-intimati u qiegħdet is-smigħ tal-kawża għat-23 ta' Ottubru, 2017;

Rat it-Tweġiba mressqa mill-intimati fil-11 ta' Settembru, 2017, li biha u għar-raġunijiet hemm imfissra, laqgħu għall-azzjoni attriċi billi, b'mod preliminari, qalu li l-intimat Avukat Ġenerali tħarrek għalxejn għax mhuwiex il-kontradittur leġittimu tal-azzjoni attriċi ladarba hu ma kien imdaħħal f'xejn f'dak li minnu jilminta r-rikorrent. Fil-mertu, laqgħu billi ċaħdu li r-rikorrent ġarrab ksur tal-jedd tiegħu kif allegat minħabba l-Qorti Ċivili (Sezzjoni tal-Familja) mxiet kif titlob il-liġi li tgħodd għall-każ (jiġifieri r-Regolament tal-Kunsill (KE) 4 tal-2009) u li ma titlob l-ebda formalità ta' dikjarazzjoni ta' infurzar jew ta' eżekutività fil-każ ta' pajjiżi – bħalma huma Malta u l-Belġju – li huma marbutin bid-dispożizzjonijiet tal-Protokoll tal-Ajja tal-2007. Iżidu jgħidu li, kontra dak li jallega r-rikorrent, id-degriet mogħti mill-Qorti Ċivili (Taqsima tal-Familja) fit-3 ta' Diċembru, 2016, kien motivat kif imiss bl-għoti ta' raġunijiet li juru għalfejn dik il-Qorti laqgħet it-talba. Jisħqu fuq il-fatt, li qabel ma r-rikorrent għażel li jiftaħ din il-kawża, huwa naqas li jieħu parti attiva fil-proċeduri tal-infurzar li tnedew kemm fil-Belġju u kif ukoll quddiem il-Qorti f'Malta, u għal dawn in-nuqqasijiet tiegħu stess ma jistax jilmenta minn ksur tal-jedd tiegħu għal smigħ xieraq. Għalhekk, jgħidu li l-Qorti jmissha tiċħad it-talbiet tar-rikorrent;

Rat ix-xhieda mressqa mill-partijiet, magħduda dik bil-meżż tal-affidavit imressaq mir-rikorrent u dawk dokumentali mressqa mill-intimati;

Rat id-degriet tagħha tas-6 ta' Marzu, 2018[1], li bih iddikjarat magħluq il-fażi tal-ġbir tal-provi u tat żmien lill-partijiet biex iressqu s-sottomissjonijiet tagħhom bil-miktub;

Rat in-Nota ta' Sottomissjonijiet imressqa mir-rikorrent fit-12 ta' April, 2018[2];

Rat in-Nota ta' Sottomissjonijiet imressqa mill-intimati fis-6 ta' Ġunju, 2018[3], bi tweġiba għal dik tar-rikorrent;

[1] Paġ. 273 tal-proċess
[2] Paġġ. 276 sa 287 tal-proċess
[3] Paġġ. 291 sa 302 tal-proċess

Rat l-atti kollha tal-kawża;

Rat id-degriet tagħha tat-13 ta' Ġunju, 2018, li bih ħalliet il-kawża għal-lum għas-sentenza;

Ikkunsidrat:

Illi din hija azzjoni dwar ilment ta' ksur ta' jedd fundamentali. Ir-rikorrent jgħid li huwa ġarrab ksur tal-jedd tiegħu għal smigħ xieraq fi proċeduri mnedija f'Malta mid-Direttur intimata f'Marzu tal-2016 li bihom talbet lill-Qorti Ċivili (Sezzjoni tal-Familja) biex tordna li, b'eżekuzzjoni ta' sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Appell tal-Belġju tliet snin qabel, il-kumpannija li magħha r-rikorrent jaħdem hawn Malta tibda tnaqqaslu somma kull xahar mill-paga tiegħu biex jitħallsu arretrati ta' manteniment li kellhom jitħallsu lil martu skond l-imsemmija sentenza. Huwa jgħid li l-proċedura tnediet b'att li ma jiswiex, li l-Qorti Ċivili (Sezzjoni tal-Familja) naqset li tqiegħed dik il-proċedura għal smigħ, u li d-degriet li bih il-Qorti laqgħet it-talba għall-eżekuzzjoni tas-sentenza tal-Qorti barranija ma kienx wieħed motivat biex jurih għal liema raġuni/jiet il-Qorti Maltija laqgħet it-talba u b'hekk ċaħħditu mill-jedd li jappella minn dak id-degriet;

Illi għal din l-azzjoni, l-intimati laqgħu għall-azzjoni attriċi billi, b'mod preliminari, qalu li l-intimat Avukat Ġenerali tħarrek għalxejn għax mhuwiex il-kontradittur leġittimu tal-azzjoni attriċi ladarba hu ma kien imdaħħal f'xejn f'dak li minnu jilminta r-rikorrent. Fil-mertu, laqgħu billi ċaħdu li r-rikorrent ġarrab ksur tal-jedd tiegħu kif allegat għaliex jgħidu li l-Qorti Ċivili (Sezzjoni tal-Familja) mxiet kif titlob il-liġi li tgħodd għall-każ (jiġifieri r-Regolament tal-Kunsill (KE) 4 tal-2009) u li ma titlob l-ebda formalità ta' dikjarazzjoni ta' infurzar jew ta' eżekutività fil-każ ta' pajjiżi – bħalma huma Malta u l-Belġju – li huma marbutin bid-dispożizzjonijiet tal-Protokoll tal-Ajja tal-2007. Iżidu jgħidu li, kontra dak li jallega r-rikorrent, id-degriet mogħti mill-Qorti Ċivili (Taqsima tal-Familja) fit-3 ta' Diċembru, 2016, kien motivat kif imiss bl-għoti ta' raġunijiet li juru għalfejn dik il-Qorti laqgħet it-talba. Jisħqu fuq il-fatt, li qabel ma r-rikorrent għażel li jiftaħ din il-kawża, huwa naqas li jieħu parti attiva fil-proċeduri tal-infurzar li tnedew kemm fil-Belġju u kif ukoll quddiem il-Qorti f'Malta, u għal dawn in-nuqqasijiet tiegħu stess ma jistax jilmenta minn ksur tal-jedd tiegħu għal smigħ xieraq. Għalhekk, jgħidu li l-Qorti jmissha tiċħad it-talbiet tar-rikorrent;

Illi biex il-Qorti tista' tagħmel il-kunsiderazzjonijiet tagħha għall-każ jixraq li jissemmew il-<u>fatti rilevanti li wasslu għal din il-kawża</u>. Ir-rikorrent twieled fil-

Ġermanja imma illum jgħix u jaħdem f'Malta. Għal xi żmien hu kien miżżewweġ b'tifel li twieled f'Malta f'Settembru tal-2000, iżda ż-żwieġ kien xolt f'April tal-2003, u mart ir-rikorrent u ibnu llum jgħixu fil-Belġju;

Illi b'sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Appell fil-Belġju fil-5 ta' Settembru, 2013[4], fuq appell imressaq minn mart ir-rikorrent, dan tal-aħħar kien kundannat iħallas lil martu Karina għal ibnu Dominic ħames mitt euro (€ 500) kull xahar bħala manteniment b'seħħ mill-1 ta' Settembru, 2012 u aġġustabbli kull sena b'seħħ minn dakinhar skond l-indiċi tal-għoli tal-ħajja. L-appell kien jirrigwarda ħwejjeġ oħrajn marbutin mal-kustodja tal-iben minuri, li ma humiex ta' rilevanza għal din il-kawża;

Illi fuq talba tal-Awtorità kompetenti tal-Belġju (FOD Justitie), id-Direttur intimata ressqet talba quddiem il-Qorti Ċivili (Sezzjoni tal-Familja) fl-10 ta' Novembru, 2015, għall-ħruġ ta' Mandat ta' Sekwestru Eżekuttiv[5] kontra r-rikorrent għas-somma ta' sbatax-il elf erba' mija u tnax-il euro u seba' ċenteżmi (€ 17,412.07) bħala arretrati għll-manteniment dovuti lil ibnu Dominic Pesa. It-talba għall-ħruġ tal-Mandat intlaqgħet dakinhar li tressqet[6];

Illi minkejja l-ħruġ tal-imsemmi Mandat, ma nżammu l-ebda assi jew fondi tar-rikorrent intimat f'idejn terzi sekwestratarji. Minħabba f'hekk, fit-3 ta' Marzu, 2016[7], id-Direttur intimata talbet b'rikors lill-istess Qorti biex tordna lill-kumpannija Besedo Limited, li magħha jaħdem ir-rikorrent, biex tibda tnaqqas il-ħames mitt euro (€ 500) kull xahar mis-salarju tiegħu sakemm tinqata' s-somma ta' arretrati ta' manteniment imsemmija fis-sentenza barranija. Ir-rikorrent laqa' għall-imsemmija talba billi, permezz ta' ittra elettronika mibgħuta minn persuna legali mqabbda minnu[8], talab li jingħata kopja tradotta tal-atti għaliex ma kienx jifhem bil-malti, iżda qal ukoll li kien qiegħed jopponi għall-eżekuzzjoni tas-sentenza tal-Qorti barranija;

Illi fit-22 ta' April 2016[9], id-Direttur intimata ressqet rikors ieħor quddiem il-Qorti Ċivili (Sezzjoni tal-Familja) biex titlobha tordna t-tnaqqis mill-paga tar-rikorrent u li l-oppożizzjoni tiegħu għat-talba ma kinitx tiswa. Il-Qorti laqgħet it-talba tad-Direttur b'degriet tas-26 ta' April, 2016. Ir-rikorrent ma kienx notifikat bl-atti tar-rikors. Għalhekk, fis-26 ta' Ottubru, 2016[10], l-istess Direttur reġgħet talbet lill-Qorti tinnotifika lir-rikorrent bir-rikors tat-22 ta' April 2016 u tagħtih żmien biex iwieġeb. Fis-7 ta' Novembru, 2016[11], ir-rikorrent ressaq

[4] Dok "CB1" f'paġġ. 17 sa 25 tal-proċess
[5] Rik. Nru. 256/15, Dok "CB2", f'paġġ. 32 – 4 tal-proċess
[6] Dok "CB2", f'paġ. 31 tal-proċess
[7] Dokti "CB3" u "MP1", f'paġġ. 96 – 7 u 120 – 2 tal-proċess
[8] Dokti "CB3" u "MP1" f'paġġ. 94 – 5 u 179 – 181 tal-proċess
[9] Dok "CB4", f'paġġ. 99 – 101 tal-proċess
[10] Dok "MP1", f'paġġ. 254 – 6 tal-proċess
[11] Dok "MP1", f'paġ. 259 tal-proċess

Tweġiba biex jattakka s-siwi tal-proċess kollu li kien sar biex tkun eżegwita s-sentenza barranija. B'degriet mogħti fit-8 ta' Novembru, 2016[12], il-Qorti laqgħet it-talba tad-Direttur u ordnat lil Besedo Limited biex iżżomm ħames mitt euro (€ 500) kull xahar mis-salarju tar-rikorrent u tgħaddihom mill-ewwel lil Karina Pesa bħala ħlas ta' manteniment għal binha Dominic;

Illi fl-14 ta' Novembru, 2016[13], ir-rikorrent talab lill-Qorti tfisser aħjar id-degriet tagħha ħalli jkun f'qagħda jikkunsidra jekk imissux jappella minnu jew le. B'degriet mogħti fit-3 ta' Diċembru 2016[14], il-Qorti Ċivili (Sezzjoni tal-Familja) ċaħdet it-talba tiegħu;

Illi, sadattant, il-prinċipal tar-rikorrent qiegħda tnaqqas il-ħames mitt euro (€ 500) kull xahar mis-salarju tiegħu[15];

Illi fit-28 ta' Lulju, 2017, ir-rikorrent fetaħ kawża quddiem il-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili biex jattakka s-siwi tal-proċedura kollha mnedija kontrih għall-eżekuzzjoni tas-sentenza. Dakinhar ukoll, fetaħ din il-kawża;

Illi bħala <u>kunsiderazzjonijiet ta' natura legali marbutin mal-każ</u> il-Qorti tibda biex tirrileva li għalkemm il-partijiet jgħidu li s-sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Appell tal-Belġju li l-eżekuzzjoni tagħha ntalbet f'Malta ngħatat fis-sitta (6) ta' Settembru, 2013, fil-fatt ingħatat fil-ħamsa (5) ta' Settembru[16]. Ma jidher li kienet ingħatat l-ebda sentenza oħra bejn il-partijiet f'dak ix-xahar. Il-Mandat ta' Sekwestru mitlub mid-Direttur intimata wkoll jgħid li s-sentenza kienet ingħatat fil-5 ta' Settembru, 2013. Għalhekk, minkejja kollox, il-Qorti qiegħda tqis li din il-kawża tirreferi għall-proċeduri ta' eżekuzzjoni mnedija f'Malta dwar dik is-sentenza;

Illi l-Qorti ser tgħaddi biex tqis it-**talbiet tar-rikorrent** fil-mertu fid-dawl tal-**eċċezzjonijiet fil-mertu** mqajmin kontrihom. Ir-rikorrent jgħid li l-ksur tal-jedd tiegħu għal smigħ xieraq joħroġ minn tliet (3) ċirkostanzi: (i) li l-Qorti Ċivili (Sezzjoni tal-Familja) naqset li tagħti smigħ lill-partijiet biex tisma' x'kellhom xi jgħidu. B'mod partikolari huwa jgħid li ma ngħata l-ebda opportunità biex iressaq quddiem dik il-Qorti spjegazzjonijiet biex bihom kienet tkun f'qagħda aħjar li "tifhem u tanalizza r-risposta tiegħu". Fit-tieni lok, (ii) jgħid li dik il-Qorti ma immotivatx id-deċiżjoni fid-degriet tagħha li bih laqgħet it-talba tad-Direttur intimata li mis-salarju tiegħu titnaqqas somma kull xahar bħala manteniment. U, fit-tielet lok (iii), li l-proċediment kollu mniedi quddiem dik il-Qorti ġab ksur tal-jedd tiegħu għal smigħ xieraq;

[12] Dok "MP1", f'paġ. 261 tal-proċess
[13] Dok "MP1", f'paġġ. 262 – 3 tal-proċess
[14] Dok "MP1", f'paġ. 270 tal-proċess
[15] Xhieda tar-rikorrent f'paġ. 113 tal-proċess
[16] Dan il-fatt joħroġ ċar jekk wieħed jara l-verżjoni oriġinali tas-sentenza fl-ilsien fjamming f'Dok "MP1", f'paġ. 212 tal-proċess

Illi għal dawn l-ilmenti, l-intimati jisħqu li l-proċediment ma jistax jitqies bħala kawża, għaliex huwa proċediment speċjali ta' eżekuzzjoni ta' sentenza mogħtija minn Qorti barranija u li kienet saret ġudikat. Jgħidu li kien sewwasew fuq is-saħħa ta' dik is-sentenza li l-eżekuzzjoni tagħha ntalbet f'Malta u ladarba r-rikorrent ma waqqax is-saħħa ta' dik is-sentenza, ma jistax jgħid li l-mod tal-eżekuzzjoni tagħha jġiblu ksur tal-jedd tiegħu għal smigħ xieraq;

Illi l-Qorti tibda biex tosserva li l-ilment tar-rikorrent jirrigwarda proċess ta' eżekuzzjoni ta' sentenza li saret ġudikat. Hija dik is-sentenza li iddeterminat id-drittijiet u r-responsabbiltajiet ċivili tar-rispettivi partijiet. Is-sehem tad-Direttur intimata f'dan il-proċess kien bħala awtorità kompetenti f'Malta li tmexxi talba ta' eżekuzzjoni ta' sentenza (f'dan il-każ, sentenza definittiva ta' manteniment) li ngħatat minn Qorti barranija. Huwa minnu li jingħad li "*Article 6(1) continues to apply through to the enforcement stage. For example, in legal systems where liability is determined initially in criminal proceedngs but where the amount of damages is set subsequently, article 6(1) remains relevant. Execution of a judgment is deemed to be part of the trial itself and therefore is governed by article 6(1)*"[17]. Dan huwa prinċipju li ilu jitħaddem minn qari tal-Konvenzjoni[18]. Madankollu, dan il-prinċipju jfisser li l-ħarsien tal-jedd fl-artikolu 6 tal-Konvenzjoni jidher li aktar jgħodd għal min tkun ingħatat favurih sentenza li jrid jesegwixxi, milli li jinħalqu mill-ġdid jeddijiet għal min irid iżomm jew iwaqqaf dik l-eżekuzzjoni;

Illi r-rikorrent isejjes il-kawża tiegħu kemm fuq id-dispożizzjonijiet tal-artikolu 39 tal-Kostituzzjoni u kif ukoll fuq dawk tal-artikolu 6 tal-Konvenzjoni;

Illi, fil-partijiet rilevanti tiegħu, l-artikolu 39 tal-Kostituzzjoni jipprovdi li "*(2) Kull Qorti jew awtorità oħra mwaqqfa b'liġi għad-deċiżjoni dwar l-eżistenza jew l-estensjonijiet ta' drittijiet jew obbligi ċivili għandha tkun indipendenti u imparzjali; u meta l-proċeduri għal deċiżjoni bħal dik huma mibdija minn xi persuna quddiem qorti jew awtorità oħra ġudikanti bħal dik, il-każ għandu jiġi mogħti smigħ xieraq għeluq żmien raġonevoli. (3) Ħlief bil-ftehim tal-partijiet kollha, il-proċeduri kollha ta' kull qorti u l-proċeduri dwar id-deċiżjoni ta' l-eżistenza jew l-estensjoni tad-drittijiet jew obbligi ċivili ta' persuna quddiem xi awtorità ġudikanti oħra, magħdud il-pronunzjament tad-deċiżjoni tal-qorti jew awtorità oħra, għandhom jinżammu fil-pubbliku*". Filwaqt li l-artikolu 6 tal-Konvenzjoni jipprovdi li "*Fid-deċiżjoni tad-drittijiet ċivili u ta' l-obbligi tiegħu jew ta' xi akkuża kriminali kontra tiegħu, kulħadd huwa intitolat għal smigħ*

[17] W A Schabas <u>The European Convention on Human Rights: A Commentary</u> (OUP 2015) pġ. 276

[18] Ara, b'eżempju, Q.E.D.B. **19.3.1997** fil-kawża fl-ismijiet ***Hornsby vs Greċja*** (Applik, Nru. 18357/91) § 40, Q.E.D.B. **18.11.2010** fil-kawża fl-ismijiet ***Romanczyk vs Franza*** (Applik. Nru. 7618/05) § 53 u Q.E.D.B. **22.11.2011** fil-kawża fl-ismijiet ***Central Mediterranean Development Corporation Ltd vs Malta (Nru. 2)*** (Applik. Nru. 18544/08) § 19

imparzjali u pubbliku fi żmien raġonevoli minn tribunal indipendenti u imparzjali mwaqqaf b'liġi";

Illi fir-rigward tal-ewwel kawżali li l-Qorti ma tatx wisgħa għal smigħ għal trattazzjoni, ir-rikorrent jgħid li dak in-nuqqas ġablu ħsara li, minħabba fiha, ma tħalliex ifisser lill-Qorti b'aktar reqqa dak li kien semmielha fis-sottomissjonijiet tar-rikors imressaq minnu fl-14 ta' Novembru, 2016. Għal dan l-aggravju, l-intimati jgħidu li l-Qorti Ċivili (Sezzjoni tal-Familja) ħarset b'reqqa l-liġi proċedurali fejn tidħol l-eżekuzzjoni ta' sentenza dwar manteniment. Fir-Regolament li jirregola l-proċedura f'każ ta' sentenza barranija mogħtija fi Stat Membru tal-Unjoni Ewropeja marbut bil-Protokoll tal-Ajja tal-2007 li tkun trid tiġi eżegwita f'Malta, ma jissemma l-ebda smigħ "*viva voce*", għaliex l-eżekuzzjoni ta' sentenza bħal dik issir minnufih mingħajr ma jkun meħtieġ li ssir dikjarazzjoni ta' eżekutorjetà jew ta' enforzabilità. Minbarra dan, iżidu jgħidu li kieku tassew li r-rikorrent kellu xi lment kontra d-deċiżjoni mogħtija mill-Qorti tal-Belġju, messu talab reviżjoni quddiem dik il-Qorti u mhux wara li tnieda l-proċess tal-eżekuzzjoni f'Malta tas-sentenza ta' manteniment li ngħatat kontrih;

Illi f'dan ir-rigward il-ħtieġa li smigħ ta' każ isir fil-pubbliku – kemm għall-finijiet tal-artikolu 39(3) tal-Kostituzzjoni u kif ukoll tal-artikolu 6(1) tal-Konvenzjoni – ma jfissirx li, tabilfors, irid isir smigħ bil-fomm fis-sura ta' trattazzjoni tal-kwestjoni[19]. L-għan tas-smigħ pubbliku mitlub fl-imsemmija dispożizzjonijiet huwa dak li wieħed jaċċerta li l-amministrazzjoni tal-ġustizzja tkun taħt skrutinju pubbliku u 'l bogħod mill-biżgħa tat-tmexxija arbitrarja[20]. Iżda, lil hinn minn hekk, in-nuqqas fih innifsu ta' smigħ li matulu jitressqu sottomissjonijiet ma jitqiesx bħala ksur ta' dak il-prinċipju, b'mod partikolari fejn, f'ċerti proċeduri, dan ma jkunx meħtieġ. Kemm hu hekk jingħad li "*Despite the literal terms of article 6(1), the Court has said that this obligation is not an absolute one and that a 'hearing' may be dispensed with. There may be circumstances where the procedure is entirely written and where the parties do not have an opportunity to have a direct contact with the members of the tribunal concerned, without this being deemed a violation of article 6(1). In particular, a hearing may not be required where issues of credibility or contested facts do not arise, and where a fair assessment may reasonably be made based upon written submissions and other materials. .. the denial of a hearing is not confined only to 'rare cases'*"[21]. Hemm linja ta' duttrina li saħansitra tgħid li "*The question whether a person should be heard in person has strictly speaking nothing to do with the publicity requirement*"[22];

---

[19] P.A. Kost. TM **27.6.2006** fil-kawża fl-ismijiet ***Gourmet Co Ltd vs Avukat Ġenerali***

[20] Ara van Dijk, van Hoof, van Rijn, Zwaak Theory & Practice of the European Convention on Human Rights (4th Edit, 2006) §10.6 pġġ. 597 – 8

[21] W A Schabas *op. cit* pġ. 289

[22] van Dijk, van Hoof, van Rijn, Zwaak *op. cit* §10.6 pġġ. 599

Illi l-Qorti ttenni li, fiċ-ċirkostanzi partikolari tal-każ tar-rikorrent, u fil-qafas tal-għamla ta' proċedura li kien inqeda biha (jiġifieri, dik li tikkontesta l-eżegwibilità ta' sentenza li kienet saret ġudikat, dawn il-kunsiderazzjonijiet jgħoddu aktar. Min-naħa l-oħra, il-fatt li r-rikorrent ressaq sottomissjonijiet bil-miktub (u li kienu motivati b'reqqa) ma neħħilux il-jedd tiegħu li jingħata widen mill-Qorti li quddiemha ressaq dak l-att ġudizzjarju. Il-Qorti ssib li b'daqshekk ma twettaqx ksur tal-jedd tiegħu għal smigħ xieraq, u l-fatt li ma ngħatatx opportunità biex l-avukati tiegħu jfissru b'aktar dettal dak li qal fir-rikors ma jfissirx li l-Qorti Ċivili ċċaħħdet minn tagħrif meħtieġ jew minn sottomissjonijiet li bihom setgħet tasal għal fehma. B'mod partikolari, n-nuqqas ta' smigħ '*viva voce*' fi proċedura partikolari bħalma kienet dik li tnediet ma jġibx b'daqshekk iċ-ċaħda tal-jedd bażilari li minnu jilmenta;

Illi għalhekk, l-ilment tar-rikorrent taħt din il-kawżali ma jidhirx mistħoqq u mhux sejjer jintlaqa';

Illi fit-<u>tieni kawżali</u> msemmija mir-rikorrent, l-ilment tiegħu ġej mill-fatt li l-Qorti Ċivili (Sezzjoni tal-Familja) tat provvediment xott u bla tismija ta' raġunijiet li wassluha biex tiċħadlu t-talba. Huwa jgħid li l-ħtieġa ta' deċiżjoni motivata hija waħda mill-prinċipji ewlenin ta' ħaqq naturali u l-ksur tiegħu jissarraf fi ksur tal-jedd tiegħu għal smigħ xieraq, minbarra li żammitu milli seta' jressaq appell minn dak il-provvediment;

Illi għal dan l-ilment l-intimati jilqgħu billi jgħidu li l-aqwa argument kontra l-ilment tar-rikorrent huwa l-kontenut tat-tweġiba li d-Direttur intimata kienet ressqet kontra r-rikors tiegħu. Dan jgħiduh għaliex il-Qorti Ċivili (Sezzjoni tal-Familja) adottat dak li d-Direttur kellha x'tgħidilha fl-imsemmija Tweġiba u b'hekk ċaħdet it-talba tar-rikorrent. Din il-motivazzjoni tad-degriet ta' dik il-Qorti kienet biżżejjed biex twaqqa' l-argument tar-rikorrent li d-degriet kien mingħajr motivazzjoni;

Illi f'qagħda bħal din tixraq l-osservazzjoni li ".. *an additional element of 'fair hearing' is the requirement that the judicial decision must state the reason on which it is based. The extent to which the requirement applies depends on the 'nature of the decision' and can only be assessed in the circumstances of each individual case. .. It is clear that the court is not obliged to give a detailed answer to every argument. When a motivation is lacking altogether, the remedies provided for are likely to become illusory. The detail into which the statement of th reason must go is, therefore, determined by what an effective remedy against the decision requires in each particular case*"[23];

[23] van Dijk, van Hoof, van Rijn, Zwaak *op. cit* §10.6 pġġ. 595

Illi l-Qorti tqis li d-degriet tat-3 ta' Diċembru, 2016, mogħti mill-Qorti Ċivili (Sezzjoni tal-Familja) u li minnu jilminta r-rikorrent ingħata kameralment u kien jirreferi għat-tweġiba li kienet tat id-Direttur intimata kontra t-talba tiegħu biex ma tħallix li tinqata' mis-salarju tiegħu s-somma ta' manteniment fissata mill-Qorti tal-Belġju. Terġa' tirrileva li dak il-provvediment ingħata fil-qafas ta' proċedura li, min-natura tagħha, hija waħda sommarja għaliex tirreferi għal eżekuzzjoni ta' titolu miksub b'sentenza li tkun għaddiet f'ġudikat. Minn dak li jista' jidher mill-atti, il-Qorti Ċivili (Sezzjoni tal-Familja) kienet addottat l-argumenti tad-Direttur u, bla ma qagħdet ittennihom, waslet biex qatgħetha li r-rikors tar-rikorrent ma kienx mistħoqq. Kemm hu hekk, l-istess degriet "jirreferi lir-rikorrent" għall-imsemmija tweġiba. L-imsemmija Tweġiba tinsab riprodotta kollha fir-rikors promotur ta' din il-kawża u dan juri li r-rikorrent kien jaf x'tgħid;

Illi fil-fehma tal-Qorti, dan jixhed li kien hemm raġuni li wasslet lil dik il-Qorti biex tiċħad it-talba tar-rikorrent u li idderiġietu biex jagħraf tali raġuni fl-att ġudizzjarju li kienet ressqet id-Direttur. Il-Qorti tifhem ukoll li r-raġuni ingħatat fid-degriet. Ir-rikorrent ma jistax jilminta li dan żammu tassew milli jara x'kienu l-argumenti li ġabet id-Direttur intimata jew li, jekk kien il-każ, ma kellux fuqiex seta' jressaq appell minn dak id-degriet. Ma jkunx żejjed lanqas li jingħad li l-liġi kienet tagħti lir-rikorrent rimedju li bih seta' jitlob ir-reviżjoni tas-sentenza barranija li ntalbet l-eżekuzzjoni tagħha f'Malta, imma huwa naqas li jinqeda bih. Minflok, jilminta li ma ngħatax opportunità li jappella mid-degriet (tat-3 ta' Diċembru, 2016) li ċaħad talba tiegħu għar-rikonsiderazzjoni tal-ewwel degriet li ngħata mill-Qorti Ċivili (Sezzjoni tal-Familja) (jiġifieri dak tat-8 ta' Novembru, 2016) li laqa' t-talba tad-Direttur intimata li jibda jsir tnaqqis mill-ewwel mis-salarju tiegħu;

Illi għalhekk, il-Qorti tasal għall-fehma li lanqas taħt din il-kawżali ma jirriżulta li r-rikorrent ġarrab ksur tal-jedd tiegħu għal smigħ xieraq;

Illi għal dak li jirrigwarda t-tielet kawżali li l-proċess kollu tal-eżekuzzjoni tas-sentenza barranija hu mtebba' bi ksur tal-jedd għal smigħ xieraq, il-Qorti tqis li r-rikorrent jidher li jsejjes dan l-ilment fuq il-fatt tal-allegat nuqqas ta' siwi tal-att ġudizzjarju li bih inbdiet il-proċedura mnedija mid-Direttur intimata biex tikseb l-eżekuzzjoni tas-sentenza barranija. Fir-rikors li bih fetaħ din il-kawża jsemmi l-fatt li l-kopja tas-sentenza barranija li kien notifikat biha "ma kinitx kompluta";

Illi, min-naħa tagħhom, l-intimati jwarrbu dan l-ilment fuq l-istess argumenti li ġabu 'l quddiem fil-każ tal-imsemmija l-ewwel żewġ kawżali, u kif ukoll billi jfissru f'dettal x'titlob il-liġi biex tista' titmexxa 'l quddiem proċedura bħal

din[24]. B'mod partikolari, jisħqu li r-rikorrent ma jistax jilminta li ngħata biss estratt tal-kopja tas-sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Appell tal-Belġju, u dan għaliex l-artikolu 20 innifsu tar-Regolament Komunitarju jistabilixxi li l-parti li kontra tagħha tintalab l-eżekuzzjoni ta' sentenza bħal dik għandu jkun notifikat b'estratt tas-sentenza eżegwita[25];

Illi l-Qorti ssib li, b'żieda mar-raġunijiet li ngħataw dwar l-ewwel żewġ kawżali mqajma mir-rikorrent, kellu jintwera li kien hemm xi ċirkostanza jew ċirkostanzi li juru li l-Qorti Ċivili (Sezzjoni tal-Familja) kienet imxiet bi ksur ta' dak li tippreskrivi l-liġi. Dan id-dmir kien jaqa' fuq ir-rikorrent biex juriħ fi grad tajjeb biżżejjed kif titlob kawża bħal din tallum;

Illi r-rikorrent lanqas fis-sottomissjonijiet tal-għeluq ma fisser kif din il-kawżali żżid raġunijiet ġodda lil hinn minn dawk li semma fiż-żewġ kawżali ta' qabel. Ma hemmx dubju li l-proċess twettaq b'ħarsien ta' dak li titlob il-liġi speċjali li taħtu tmexxa u ma ntweriex li r-riżultat kien miksub b'xi nuqqas li ta lil xi parti vantaġġ mhux mistħoqq fuq xi parti oħra. Ukoll kieku l-Qorti Ċivili (Sezzjoni tal-Familja) wettqet ksur ta' xi regola proċedurali (li, minn dak li setgħet tara din il-Qorti, ma huwiex il-każ), dan waħdu ma jġibx b'daqshekk ksur tal-jedd tar-rikorrent għal smigħ xieraq "għax għandu jkun ċar li mhux kull ksur tal-liġi proċedurali neċessarjament iwassal għal leżjoni ta' dan id-dritt"[26];

Illi ladarba l-Qorti waslet għal din il-fehma, ma jidhrilhiex li għandha għalfejn tintilef fi stħarriġ mirqum tal-**ewwel eċċezzjoni preliminari** mqajma mill-intimati dwar jekk l-intimat Avukat Ġenerali huwiex il-kontradittur leġittimu tal-azzjoni attriċi. Tgħid biss li, ladarba biċċa sewwa mill-ilment tal-ksur tal-jedd fundamentali jirrigwarda l-imġiba ta' qorti (l-Qorti Ċivili (Sezzjoni al-Familja)), ma jistax jingħad li l-intimata l-oħra għandha titqies bħala l-Kap tad-Dipartiment li twieġeb għall-Qrati għall-finijiet tal-artikolu 181B tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta. F'ċirkostanzi bħal dawn, huwa ġeneralment l-intimat Avukat Ġenerali li jidher biex iwieġeb għal ilmenti ta' din l-għamla;

Għal dawn ir-raġunijiet, il-Qorti qiegħda taqta' u tiddeċiedi l-kawża billi:

Tiċħad l-ewwel talba attriċi u ssib li r-rikorrent ma ġarrab l-ebda ksur tal-jedd tiegħu għal smigħ xieraq u la taħt l-artikolu 39 tal-Kostituzzjoni u lanqas taħt l-artikolu 6 tal-Konvenzjoni fil-kors tal-proċeduri għall-eżekuzzjoni f'Malta tas-sentenza mogħtija minn qorti barranija;

Tiċħad it-tieni talba attriċi billi hija konsegwenzjali għall-ewwel talba; u

---

[24] L-Ordni tal-2011 dwar l-Obbligi Internazzjonali dwar Manteniment (A.L. 452 tal-2011) (L.S. 460.25)
[25] Reg. 20 tar-Reg. 4/2009KE
[26] Kost. **25.1.2013** fil-kawża fl-ismijiet ***Patrick Spiteri vs Avukat Ġenerali et*** § 28

Tordna li r-rikorrent iħallas l-**ispejjeż tal-kawża.**

Moqrija

Onor. Joseph R. Micallef LL.D.,
Imħallef

8 ta' Novembru, 2018

Geraldine Rickard
Deputat Reġistratur

8 ta' Novembru, 2018